

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

IV. Iacob. Sadolet. Episc. Carpent. Alexand. Farnesio S.R.E. Cardin. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

tuna statu, eis confectis rebus quae mihi mandata fuerint, ad
ditus mihi liber ad ecclesiam meam, exoptataque studia, & illi
eam animi tranquillitatem pateat, quam ego omnibus episcopi
atque honoribus longissime antepono. His de rebus ipsis, tam
ad amplissimum virum Gasparem Contarenum Cardinalem, quam
sanctitati tuae omnem animi mei sensum copiosius exponere vo-
leat, agatque omnia feliciter sanctitas tua: quam omnipotens
Deus tua semper cura custodiaque tueatur. III. Id. Martii
M.D. XXXVI. Carpentoracti.

IV.

IACOB. SADOLET. EPISC. CARPENT.

Alexand. Farneso S. R. E. Cardin. S. P. D.

QVO tempore primum de tuo honore amplissimaque digni-
tate nuntius ex vrbe ad nos huc peruenit, etsi statim cogi-
tans existimare coepi, te, quamquam aetate adhuc esses adulescens
indole tamen virtutis, & commendatione ingenij dignum habi-
tum esse, cui tantus honos inre committeretur: tamen quomodo
festinare dare ad te literas, tuaeque & praesenti, & speratae
pluritudini gratulari, illa res effecit: quod neque naturae meae, ut
instituti vnquam fuit, ita accurrere ad laudem & ad gratulatio-
nem, ut fortunam magis, quam iudicium securus videret. Inop-
erit te probe noueram, quo ex genere ortus, & in qua familia
ducatus esses, splendoremque & nobilitatem maiorum tuorum
in tuis iam nunc moribus & in tua indole ac natura lucere intui-
ligebam: tum saepe videram quo studio, quantaque cura
ac diligentia optimus & maximus nunc Pontifex, tunc etiam
semper hoc principatu dignissimus, erga omnes suos optimos
studijs & moribus imbuendos vti solitus esset: ut te illius lan-
guine creatum, praecipitque eruditum, in eum virum quem opta-
remus, euasurum possemus iam confidere: tamen ne sic quidem
properandum mihi duxi: sed expectare volui, quoad certum aliquid
de te ipso ad nos perferretur. Postquam vero plurimum
litteris ac nuntijs, vnaque & constanti voce omnium, de tuo inge-
nio, tuaque modestia, deque optimis & liberalissimis moribus
laque imprimis admirabili comitate verè nobilitatis sortia, que
tu probos & doctos praecipue complecteris, fama ingens in-
buat: egoque tuam attentionem tuas quasdam legi literas diligenter dis-
pras, quibus cura & sollicitudo animi tui indicabatur: ut in eccle-
sia, quae ad Deum, & ad cultum religionis pertinent, ritibus
integre administrarentur omnia, quam ego virtutem omnium
maximam esse iudico: tunc demum existimaui maturum esse
habere aliquid ad te, & tibi de tuis amplissimis ornamentis gratulari.

hanc iam non ad incertam amplius spem, sed ad firmam &
 fructuam de te opinionem, mea & lætitia & gratulatio dirigetur.
 Gratulor igitur tibi, & ex animo gratulor: quod tum honore
 tuo quo es affectus, tum etiam spe quam de te eximiam summam
 virtutis præbes, magnum in te præsidium simul & ornamentum,
 cum ætas nostra habitura esse videatur, tum Christiana vniuersa
 Republica. Non enim tibi à tantis inijs, talibusque profecto,
 exiguum quicquam aut mediocre spectandum est: neque opes
 atque imperia cõ pertinent, vt augustinus finibus vel actionum vel
 temporum, magnorum virorum animus includatur. Sed tibi de
 te ipso se me dicendum iam & constituendum est, vt ita te insti-
 tuas atque appares, quod tua præstans virtus ac nobilitas, & publi-
 ca omnibus, & priuatim possit esse emolumento. Hæc enim vera
 dignitas est, etiamque amplitudo, sic se exhibere cæteris, ingenijque
 & auctoritatis opes ita expositas omnium temporibus habere, vt
 ad aliorum laborum fructus, ad te ipsum lætitia animi vo-
 luptasque perueniat. Quam recte agenda vitæ rationem qui se-
 cuta non sunt, ij non tam honore ipso, quam vanis insignibus ho-
 noris haberi sunt ornati: læpeque eos exitus habent, quos graue
 multum commemorare: tibi autem videre & intelligere in prom-
 ptum est. Nihil enim stabile est in fortuna, neque perpetuum, quod
 presentis, & æquitatis, imprimisque humanitatis & modestiæ
 quibus vinculis quibusdam constrictum non sit: & cui præpotens
 Deum favor non accedat. Quo ab vno omnium bonorum & co-
 piam & perpetuitas nobis est petenda. Atque hæc scire agere, atque
 suscipere, videreque quibus consilijs quam optime & quam re-
 cte vitæ dirigatur, non minimum quidem ab ætate atque a
 ætate, sed plurimum ex literis philosophiæque acquiritur. Est enim
 etiam ars recte viuendi. Quæ è fontibus viuus, non ex riuus
 haurienda est, non ad instituendum duntaxat animum, sed ad or-
 ganandam quoque orationem adhibenda. Sed quid ago? aut quo-
 modo à suscepto gratulandi officio, ad quandam præcipiendi ra-
 tionem delabi me sum passus? qua tu non indiges. Aut si cæ tibi
 quoquo modo opportuna est, habes domesticum exemplum
 præstantissimæ virtutis, vnde formare te, & fingere ad omnem
 excellentiam queas. Tuus enim Maximus est Pontifex, tuus iste
 honor, & domus tuæ gloria: ex qua qui virtute & sapientia pri-
 matum semper fuit, idem in præsentia orbis terrarum est prin-
 cep. Sed ignosces ætati meæ, eique amoris quo in te mirifico sum
 necessus. Is enim me non sine vlla sollicitudine esse finit: nec de
 virtute tua quidem dubitantem, sed incredibilem de te hominũ
 credulitatem pertimescentem. Fecitque vt te admonerem,
 cum tu in hoc veluti theatrum publicæ de te lætitiæ & celebra-
 tiæ ingressus sis, tantis diuinis muneribus ornatus, quanta vix
 oprari

optari debere videantur. Et cum tibi natura excellens ingenium, fortuna insignem potentiam, maiorum virtus summam nobilitatem, domestica institutio morem honestum, consuetudinem splendendam, rudimenta artium ingenuarum peribilia tribuerit: vt inueneres & cogitares, quid expectari putas a quid tu reddere maioribus tuis, quid omnium spei de te sperare debeas. In quo tamen confido, Dei primum immortalis pe & beneficio, tua deinde virtute cum annis vna adolescentis te instruentibus literis quarum tu optima & praeclarissima studia tibi delegisti, cunctorum te opinioni & votis plane fuisse facturum. Quod vt ita eueniat, tibi que iste honos semper tua laudi & felicitati sit, Deum eundem supplex omnibus precibus rogo atque oro. Vale. VI. Calend. Decemb. M.D.XXXVI. Carpentoracti.

V.

ALEX. FARNESIUS CARDINALIS Iacobus Sadoletus Episcopus Carpent. S.P.D.

Cum de summis ac praeclaris nostrae aetatis ingenii sermone apud nos saepius haberetur: audieram, Sadolete, ita virtutem laudari atque extolli tuam, vt te iam inde à pueritia mea inexcusabili quodam modo diligerem. Postea verò quam beneficia Pontificis sanctissimi atque optimi, sacerdotium mihi Augustinense est datum, eam intellexi amoris in te mei accessionem esse factam, quam & aetas iam adultior mea, & vicinitas sacerdotiorum nobis attulisset. Cum enim ad propinquas ac propè coniunctas administrationes electi essemus, videbam (id quod maxime vtrique nostrum conueniebat) fore, vt amicitia quoque & amore singulari coniungeremur. Itaque dum in hac cogitatione versarer, atque instituissem scribere iam ad te, ecce mihi afferuntur à Paulo Sadoletto iuvene tui simillimo meique amantissimo litera tuae, prudentiae, charitatis, humanitatisque plenissima. Hic me, quòd idem facere meditantem antequam officioque vicisses, pudor quidam suffudit. Sed tamen literis tuis lectis, ac eò grauitate ipsa, coniuncta cum summa facultate discendi, sum delectatus, & illis optimis monitionibus tuis, vt eam ratione cursum, quem tenendum mihi antea staturam, addito ratione hortatu, multo sum alacrius persecutus: ac summum Pontificem, quemadmodum tu amicissimè & prudentissimè moues, semper mihi ad imitandum propositum habiturus. Quòd quidem consequi vt commodius possim, gratissimum mihi foret, si saepe me ad eorum praeceptorum memoriam reuocabit. Excusationem tuam, quòd gratulatio dignitatis mee non